

Bijlage 8 Voortgang aanbevelingen Rekenkamer Oost- Nederland

Voortgang aanbevelingen Rekenkamer Oost-Nederland Provincie Gelderland

In behandeling PS
dinsdag 5 april 2022

Bezoekadres: Markt 11, 6811 CG ARNHEM
Postadres: Postbus 9090, 6800 GX ARNHEM
Telefoon: (026) 3599480
E-mail: post@gelderland.nl
Website: www.gelderland.nl

≡ provincie
Gelderland

Voortgang aanbevelingen Rekenkamer Oost-Nederland

De Rekenkamer Oost-Nederland voert jaarlijks onderzoeken uit naar de doelmatigheid, de doeltreffendheid en de rechtmatigheid van het door het provinciebestuur gevoerde bestuur. De onderzoeksrapporten van de Rekenkamer worden door uw Staten besproken. Normaliter besluiten uw Staten dat 1 jaar na uitbrengen van het rapport van de Rekenkamer ons college u informeert over de voortgang van de aanbevelingen. In deze bijlage geven we per aanbeveling aan wat de stand van zaken is met betrekking tot betreffende aanbeveling.

Ambitie 2 Duurzaam

De cirkel rondkrijgen

De voorbeeldfunctie van de provincie Gelderland bij circulaire economie

Dit onderzoek van de Rekenkamer Oost-Nederland is op 9 december 2020 in uw Staten behandeld (PS2020-724).

U verzocht ons

een voorstel te maken voor meetbare (tussen)doelen die duidelijk maken wat de bijdrage van de provincie is aan de doelstelling om 50% van het primaire grondstoffengebruik te reduceren in 2030.

Stand van zaken per 31 december 2021

Op 31 januari 2021 heeft u gesproken over het Uitvoeringsprogramma Circulaire Economie (PS2020-679). Voor het monitoren van het uitvoeringsprogramma sluiten we aan bij de landelijke systematiek zoals deze momenteel door provincies en Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) wordt ontwikkeld. Het PBL publiceert tweejaarlijks een Integrale Circulaire Economie Rapportage (ICER). Een regionale vertaling van ICER gaat vanwege de complexiteit van de materie en het ontbreken van regionale data nog de nodige tijd vragen. Om uw Staten tot die tijd optimaal te informeren hebben wij Royal Haskoning gevraagd om specifiek voor het uitvoeringsprogramma een monitorings-aanpak te ontwikkelen die inzicht geeft in de bijdrage van onze projecten aan de doelstellingen. Hiermee voeden we ook meteen de landelijke discussie met IPO en PBL. Deze monitoringsaanpak, inclusief de voortgang over 2022 kunt u eerste kwartaal 2022 tegemoet zien.

U verzocht ons

jaarlijks de financiële kosten en baten van circulaire maatregelen bij groot onderhoud wegen in kaart te brengen en deze kennis te gebruiken om zo nodig de Nota Kapitaalgoederen bij te stellen.

Stand van zaken per 31 december 2021

We zijn bezig met de implementatie van Life Cycle Management (LCM) in onze projecten. Op LCM gaan we nader in bij de aanbeveling om de gehele levenscyclus op te nemen in de aanpak en mee te wegen in de aanbestedingen. Daarmee kunnen we de financiële kosten en baten van producten en materialen over de gehele levenscyclus in kaart brengen. We verwachten u eind 2022 hier meer informatie over te kunnen geven en zullen bezien in hoeverre het Kader Beheer provinciale infrastructuur (voorheen Nota Kapitaalgoederen) aanpassing behoeft.

De Rekenkamer adviseerde ons

het ambitieweb uit de aanpak Duurzaam GWW ook toe te passen bij andere projecten dan groot onderhoud van wegen, bijvoorbeeld bij het realiseren van natuuropgaven.

Stand van zaken per 31 december 2021

Het ambitieweb Duurzaamheid is toegepast in de doorwerking van het beleidsprogramma Biodiversiteit en Kadernota Agrifood. Om biodiversiteitsverlies tegen te gaan en te werken aan een Natuur inclusieve samenleving is geïnvesteerd in kennisoverdracht om sectoren meer bewust te maken van kansen en toepassingen. Dit heeft geleid in een provinciale agenda natuur inclusief die tevens aansluit op landelijke Agenda Natuur inclusief. Het ambitieweb bleek heel goed te werken in de bewustwording.

Bij projecten binnen natuurgebieden wordt traditioneel gezien altijd zwaar ingezet op duurzaam (her)gebruik van materialen. Denk daarbij aan vrijkomend hout voor toepassing bij hekken, bewegwijzering en recreatievoorzieningen als bankjes/vlonderpaden/uitkijkvoorzieningen, en aan hergebruik van vrijkomende grond (bijvoorbeeld bij de realisatie van nieuwe paden) en het creëren van reliëf. Uitgangspunt is dat zo min mogelijk gebruik wordt gemaakt van niet-gebiedseigen materialen. Wij schatten daarom in dat de meerwaarde van toepassing van het ambitieweb uit de aanpak duurzaam GWW dermate beperkt is, dat dit geen meerwaarde geeft boven de reeds bestaande praktijk.

De Rekenkamer adviseerde ons

de impact van de aanbestedingen voor groot onderhoud te vergroten door de gehele levenscyclus op te nemen in de aanpak en mee te wegen in de aanbestedingen.

Stand van zaken per 31 december 2021

De impact vergroten we door het toepassen van de Milieu Kosten Indicator (MKI) en de Life Cycle Management (LCM).

Wegverhardingen besteden we aan met de MKI, zodat we circulariteit indirect meenemen. Als een aannemer met asfalt inschrijft waar veel hergebruik in zit, is de MKI waarde namelijk lager en krijgt de aannemer een gunningsvoordeel. Op deze manier stimuleren we om projecten steeds duurzamer uit te

voeren.

Zoals wij hierboven schreven zijn wij gestart met het implementeren van LCM. Daarmee worden de kosten en baten over de gehele levensduur van de asset meegenomen in de afwegingen. Met LCM wordt, naast de kosten en baten tijdens de levensduur, ook de restwaarde van producten en materialen meegenomen in de afweging. Volgens het circulaire principe behouden gebruikte materialen hun waarde (of een deel daarvan), en kunnen deze materialen dus opnieuw worden toegepast. Daarnaast ontstaan er met LCM ook incentives om te kiezen voor producten met een langere levensduur, waardoor de kosten over meerdere jaren worden verdeeld. Om te komen tot goede afwegingen met het LCM hebben we dit toegepast bij diverse pilotprojecten. De volgende drie projecten zijn uniek voor Nederland.

- Bij de A326 hebben we gekeken naar de levenscyclus van het totale project: 50 jaar in plaats van 15 jaar. Hiermee verwachten we een onderhoudscyclus te besparen.
- Bij de A348 is elektrisch geproduceerd asfalt aangebracht met 65% partiële recycling. Dit houdt in dat 65% van het asfalt gerecycled materiaal bevat. Dit asfalt heeft een gelijkblijvende levensduur in vergelijking met standaardmengsels, waarin geen partiële recycling wordt toegepast.
- Op de N345 zit 50% partiële recycling in de toplaag van het asfalt, waar normaal gesproken geen gerecycled materiaal wordt gebruikt.

De Rekenkamer adviseerde ons

bij de jaarlijkse rapportage voor de CO₂-prestatieladder inzichtelijk te maken welke grondstoffenreductie wordt bereikt met circulair inkopen.

Stand van zaken per 31 december 2021

Provincie Gelderland wil inzicht krijgen in wat de effecten zijn van maatregelen op het gebied van duurzaamheid. Voor de CO₂-uitstoot wordt door Code Groen inzicht verkregen middels de CO₂-prestatieladder. Voor de aanleg en het onderhoud van wegen wordt voor de berekening gebruik gemaakt van de hoeveelheden grondstoffen, die door aannemers in de werkbestedingen worden aangeleverd. Met behulp van deze hoeveelheden wordt berekend hoeveel emissie er ontstaat.

Inzicht in materialen die projecten binnenkomen

Met dezelfde grondstofgegevens willen we voor aanleg en onderhoud wegen ook inzicht krijgen in het grondstoffenverbruik voor het thema Circulaire Economie. Inzichten over het grondstoffengebruik over het jaar 2021 kan in januari 2022 worden geleverd. Hierbij gaat het om grondstoffen die het project 'binnenkomen', de grondstoffen en materialen die nodig zijn om een project uit te voeren.

Volgende stap: inzicht in materialen die uit het project vrijkomen

We hebben nu dus nog alleen informatie over het voorgerecalculeerd gebruik (op basis van de bestekken) en niet het werkelijk gebruik (as-build gegevens). Hier willen we in 2022 een verbeteringsslag in maken.

Daarbij kan met de huidige data die gebruikt wordt, nog geen inzicht gegeven worden in wat er gebeurt met materialen die vrijkomen uit projecten. Hiervoor moet aanvullende data verzameld worden:

- Hoeveelheden beschikbare materialen (output) voor volgende cyclus direct in het project;
- Hoeveelheden beschikbare materialen (output) voor volgende cyclus in een ander project van de provincie;
- Hoeveelheden verloren materiaal (output) en de bijbehorende eindbestemming.

Aan bovenstaande data rondom het gebruik en de toepassing van vrijkomende circulaire producten wordt daarom op dit moment gewerkt. Dit gebeurt door het uitvragen van een plan van aanpak aan de aannemer om data hierover aan te leveren.

De Rekenkamer adviseerde ons

uw Staten jaarlijks te informeren over de gerealiseerde grondstoffenreductie in relatie tot meetbare tussendoelen voor circulair inkopen (zie het verzoek om een voorstel met meetbare (tussen)doelen).

Stand van zaken per 31 december 2021

Met behulp van de data over grondstoffen in de bestekken (zoals hiervoor beschreven), wordt inzicht verkregen in het grondstoffengebruik bij de aanleg en het onderhoud van wegen. Code Groen zal naast de CO₂-rapportage ook inzicht geven in het grondstoffengebruik hierbij.

Door eenzelfde soort monitor op te stellen voor het grondstoffengebruik als voor de CO₂-footprint, kunnen Provinciale Staten geïnformeerd worden over het grondstoffengebruik en de ontwikkelingen op het gebied van de circulaire economie.

Tot nu toe verzamelen we data over het grondstoffengebruik aan de voorkant van het project, dus wat we verwachten wat er gerealiseerd gaat worden. De volgende stap is dat we in 2022 inzicht krijgen in het daadwerkelijk gerealiseerde grondstoffenverbruik (as-build gegevens).

Warmtenetten: een spannend proces

De inzet van de Provincie Gelderland op warmtenetten